

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ЖИРИЈА ЗА ДОДЕЛУ НАГРАДЕ „ЛАЗАР ТРИФУНОВИЋ“ ЗА 2020.

Награду „Лазар Трифуновић“ за објављену ликовну критику, есеј, студију или осврт на модерну и савремену уметност за 2020. годину добиле су Софија Миленковић за научну студију под називом „Странац у Паризу: критичка рецепција Саве Шумановића на париској уметничкој сцени од 1926. до 1928.“ објављену у Зборнику Семинара за студије модерне уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду и Гордана Станишић за стручне текстове „О цртежима Лазара Возаревића“ у монографији *Лазар Возаревићу* издању Фондације Вујичић колекције из Београда и „Дамњан на искуствима Дамњана“ у каталогу истоимене изложбе одржане у Народном музеју у Београду. Реч је о студијама насталим у изузетно тешким околностима које су утицале на ограничену текстуалну продукцију и издаваштво у протеклој години. Упркос томе, ауторке су написале студије високог квалитета, научног односно стручног историјско уметничког и теоријског домета које се на најбољи начин надовезују на аналитичку и критичку мисао Лазара Трифуновића, те жирију није било тешко да једногласно додели две награде. Софија Миленковић је написала изузетно иновативну студију посвећену раду Саве Шумановића у Паризу двадесетих година 20. века. Користећи оригиналну методологију успела је да понуди интерпретацију Шумановићевог рада каква до сада није била разрађивана. Користила је и открила драгоцену архивску грађу на француском језику, недоступну у српским архивима, понудила је оригиналну синтезу историјско уметничког читања слике и институционалне теоријске анализе француског система уметности прве половине 20. века и тиме је реализовала ново разумевање Шумановићеве париске фазе. Софија Миленковић је увела и нову димензију у досадашње схватање српско–француских али и српско–европских културних односа које се деценијама није доводило у питање придружујући се и доприносећи напорима у савременој историјскоуметничкој науци да се разнолики аспекти ове сложене везе препознају и протумаче.

Текстови Гордане Станишић представљају изузетни музеолошки и историографски допринос. Ауторка је реализовала не само свеобухватну и детаљну систематизацију досадашњих истраживања уметничког опуса Радомира Дамњановића Дамњана с једне и свеобухватну анализу цртежа Лазара Возаревића, с друге стране, већ је понудила и оригинално виђење њиховог рада за које верујемо да ће у будућности постати стандардно и општеприхваћено читање ових значајних стваралаца српске уметности друге половине 20. века. Текстови Гордане Станишић су узор функционалне примене презентног историчарско уметничког приступа. Посебно у овим текстовима импонује синергија између историчара уметности и опуса уметника што резултује јасним и компетентним сагледавањем теме.

Софија Миленковић и Гордана Станишић у својим текстовима демонстрирају професионалну посвећеност теми, одговорност према читаоцу, спремност на примену иновативних метода и приступа и језгровитост излагања.

др Никола Дедић, др Драгана Ковачић, др Јамина Чубрило
У Београду, 5. јануара 2021. године

Биографије лауреата

Софија Миленковић је основне студије на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду завршила 2016, а мастер студије на истом факултету 2017. године код менторке проф. др Лидије Мереник. Као стипендиста Владе Француске завршила је мастер студије на Одељењу за историју уметности и археологију Универзитета Париз 1 Пантеон-Сорбона код менторке др Катрин Верместер, 2019. године. Учествовала је у пројекту *Интер/акција 2016* у сарадњи између Факултета ликовних уметности, Одељења за историју уметности Филозофског факултета и Галерије Дома омладине у Београду. Реализовала је две изложбе посвећене међуратном опусу Марка Челебоновића, у сарадњи са Галеријом Рима у Београду (2018) и Спомен-збирком Павла Бељанског у Новом Саду (2019). Ауторка је неколико текстова објављених у форми научног чланка, текста у каталогу, студије или приказа, међу којима је и рад објављен у монографији *Марко Челебоновић* у издању Галерије Рима 2017. године. Тренутно је на стручном усавшавању у Музеју града Београда и ангажована је као сарадница на истраживачком пројекту *Хронологија излагања скулптуре у Србији 1945-2000*. Музеја савремене уметности Војводине. Добитница је Награде „Проф. др Катарина Амброзић“ (2017) и Награде Спомен-збирке Павла Бељанског за најбољи мастер рад одбрањен на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду (2018).

Гордана Станишић је дипломирала на групи за историју уметности на Филозофском факултету у Београду 1984. године. Од 1989. ради у Народном музеју у Београду, најпре у статусу сарадника у Збирци стране уметности, затим као руковалац Збирке цртежа и графике југословенских аутора 20. века. Стручно звање музејског саветника стакла је 2009. године. Од 2017. води Збирку југословенског сликарства 20. века. Објавила је бројне текстове из области модерне и савремене уметности – монографске приказе и предговоре каталога, критике и прилоге у стручним часописима, као и неколико научних студија. Аутор је више изложби у музејима и галеријама Београда и Србије, и коаутор изложбених манифестација у региону и иностранству. Члан је међународне организације АИСА. Признање Друштва историчара уметности добила је два пута – 1995. са проф. Ирином Суботић за заједнички пројекат *На искуствима меморије*, одржан у Народном музеју у Београду, и 2017. за изложбу *Када су женскиње постале грађанке*, док је за презентацију исте теме у оквиру циклуса „Уметност као експресија родне равноправности“ добила и Признање за женску изузетност.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ РАДА ЖИРИЈА ЗА ПРИЗНАЊЕ ДИУС ЗА 2020.

Признање Друштва историчара уметности Србије за најбољу ауторску изложбу савремене ликовне уметности у 2020. години добиле су две изложбе: *30. Меморијал Надежде Петровић: „На југ, на југ! Идемо на југ!“* коју је реализовала Уметничка галерија „Надежда Петровић“ и *Рефлексије нашег времена: Аквизиције Музеја савремене уметности 1993-2019.* коју је реализовао Музеј савремене уметности, Београд. Награда се равноправно додељује проф. др Сарити Вујковић, селекторки изложбе 30. Меморијала Надежде Петровић и ауторском тиму изложбе *Рефлексије нашег времена* који чине мр Мишела Блануша, др Рајка Бошковић, Светлана Митић, Жаклина Ратковић и Мирослав Карић. Изложба *30. Меморијал Надежде Петровић: „На југ, на југ! Идемо на југ!“* одржана је од 3. октобра до 10. новембра на чак једанаест локација у Чачку, док је изложба *Рефлексије нашег времена* отворена 27. јуна и у тренутку доношења одлуке о додели Награде ДИУС-а један њен део још увек траје, док је други превремено затворен. *Рефлексије нашег времена* је изложба аквизиција Музеја савремене уметности којом ова институција после скоро 3 деценије враћа праксу представљања јавности ново откупљених радова који су ушли у колекције музеја. Добро осмишљеном поставком и избором радова ауторски тим ове изложбе нуди занимљиво, ново читање и разумевање уметничких токова и друштвених околности које су утицале, како на сам рад музеја, тако и на откупну политику. Кустоски тим је радове груписао у тематске целине који осликавају и проблематизују основне феномене око којих су формиран главни наративи који имају за циљ валидизацију и историзацију ново-откупљених радова. Аквизиције тако, мање или више тачно, осликавају трауматично искуство деведесетих, промене уметничких парадигми и појаву нових естетика, попут нове фигурације, нове београдске скулптуре, појаву вишемедијске уметности, и све раширенију праксу укључења нових технологија у домаћу уметничку праксу.

Комплексном и захтевном поставком 30. Меморијала Надежде Петровић њена ауторка је понудила једно ново виђење места и улоге најстарије бијеналне манифестације у нашој земљи. Правећи паралелу са Надеждином уметничким радом, али и њеним активизмом на покретању Прве југословенске уметничке колоније и изложбе, кустоскиња је као окосницу свог концепта поставила дијалог 30 уметника и уметница различитих генерација са простора бивше Југославије и Бугарске. У контексту прославе Јубилеја ове манифестације изложба *На југ, на југ! Идемо на југ!* је на слојевит начин осветила питање регионалности и могућности значењског мапирања трагова прошлости у садашњости, тако да се дијалог са прошлошћу на експерименталан начин кроз реконтекстуализацију већ постојећих и продукцију нових уметничких радова реализованим у разноврсним медијима актуализује и јасно повеже са савременим тренутком. Изложба је изведена по свим узусима савремене музеологије која конкретизује не само дијалог међу уметничким радовима представљеним у галеријским просторима већ и пружа поље за експеримент,

интервенције у изложбеним али у просторима који задиру у јавни простор и омогућавају интеракцију са публиком.

У години веома тешкој за реализацију изложби, жири Награде ДИУС-а жели да напомене да је овогодишња продукција, иако продукционо знатно слабија од прошлогодишње, квалитетом ипак успела да надомести све оно што је пропуштено или одложено због сложене и осетљиве ситуације у којој се нашао читав свет, па тако и наше друштво. Колегама које су успеле да у 2020. години започну и заврше комплексан посао реализације једне изложбе, жири Награде ДИУС-а жели да честита на истрајности и ентузијазму и да им се захвали јер су нашој културној јавности омогућили да не остане ускраћена за праћење токова савремене уметности.

Жири Награде ДИУС-а чинили су историчари уметности и кустоси Маида Груден, Нела Тонковић и Саша Јањић. Одлука је донета једногласно.

Београд, 26. децембар 2020.

Биографије лауреата

Проф. др Сарита Вујковић (Бања Лука, 1972) бави се критиком и теоријом савремене визуелне уметности. Студије Историје уметности завршила на Филозофском факултету у Београду 1998. Магистрирала теорију уметности и медија на Универзитету уметности у Београду 2008, а докторирала на Филозофском факултету у Београду 2011. Од 1998. године ради у Музеју савремене уметности Републике Српске. Селектор је и креатор бројних изложби из области савремене уметничке праксе. На Академији уметности Универзитета у Бањој Луци, у звању ванредног професора, ангажована је на Катедри за историју и теорију уметности. На месту директорке Музеја савремене уметности Републике Српске је од 2014. године, константно унапређујући изложбену понуду Музеја, сарађујући са низом институција и остварајући сарадњу на државном, регионалном и међународном нивоу. Укључена је у регионална збивања из области савремене уметности кроз рад у бројним стручним телима и организацијама. Аутор је и коаутор научних текстова, књига, монографија из области музеологије, родне теорије и савремене уметности. Два пута је била комесар Павиљона БиХ на Венецијанском бијеналу (2013, 2017). Била је председница Националног комитета ИСОМ за БиХ и потпредседница Међународног музејског савета за Југоисточну Европу.

Ауторски тим МСУ у Београду

Др Рајка Бошковић (1966). Дипломирала историју уметности на Филозофском факултету у Београду (1990); магистрирала на истом факултету (2003); докторирала из области теорије уметности и теорије визуелне културе на ФДУ у Београду (2014). Кустос МСУ у

Београду од 1997. године, руководиоца Збирке скулптуре и инсталација (од 2005), музејски саветник (2015), аутор бројних монографских и групних изложби у земљи и иностранству; ретроспективних изложби МСУ *Узвишено у сенци - Уметност Косте Богдановића* (2009) и *Токови уметничког надахнућа – Ђорђевић Црнчевић* (2015); студијских и проблемских изложби *Говор бронзе* (2005); *Покрет у скулптури/Скулптура у покрету* (2006); *Сјај духа – Душан Јовановић Ђукин* (2014); *Пунина празнине* (2015); *Ђутање камена* (2017) и др. Предавала визуелну културу, теорију визуелне културе и филозофију уметности на неколико универзитета у земљи и региону. Члан АИСА.

Жаклина Ратковић (1964) дипломирала на Филозофском факултету у Београду, на Одељењу за историју уметности. У Музеју савремене уметности у Београду је кустос Збирке графике и цртежа, у звању музејског саветника. Аутор је више изложби међу којима су: *Љубомир Ивановић: Фрагменти заустављеног времена*, Галерија САНУ (2013); *Простори промене. Графике и цртежи Михаила Петрова*, Галерија САНУ (2014); *Цртежи Петра Добровића*, Галерија Петра Добровића (2015); *Простори одступања - Ана Кнежевић, Немања Лађић, Марко Марковић*, Салон МСУ (2015). У Галерији-легату М. Зорић и Р. Чолаковића приредила изложбе: *Душан Јанковић: Уметник за ново доба* (2016); *Исходиште матрице: Прилози за историју Збирке иностране графике и цртежа МСУ* (2018). Била је члан више стручних жирија, уметничких савета и селекционих комисија. Члан је Музејског друштва Србије и Међународног удружења ликовних критичара АИСА.

Мр Мишела Блануша (1972) дипломирала Историју уметности на Филозофском факултету у Београду (1999) где је завршила и магистарске студије (2010). Од 2000. године ради као кустос у Музеју савремене уметности у Београду, у звању музејског саветника од 2017. године. Била је кустос и аутор, самостално или у тиму, великог броја изложби, међу којима су: *Град: Хронике урбаног простора*, Галерија Матице српске, Нови Сад (2008); *100 дела из збирки Музеја савремене уметности. Југословенска уметност од 1900. до 1945*, Музеј Југославије, Београд (2014); *Секвенце. Уметност у Југославији и Србији из збирки Музеја савремене уметности*, МСУ, Београд (2017). У Галерији-легату Милице Зорић и Родољуба Чолаковића и Салону МСУ приредила: *Социјална графика. Између пропаганде и ликовног израза* (2013); *Вељко Станојевић-Модернист и класик; Готфрид Хелнвајн - Између невиности и зла* (2015); *¡No pasarán! Ђорђе Андрејевић Кун* (2016); *Женске приче* (2019) и др. Члан је АИСА Србија и Музејског друштва Србије, као и бројних стручних савета и жирија.

Светлана Митић (1961) дипломирала је на Филозофском факултету у Београду – група за Историју уметности 1985. Од 1994. Стално запослена у МСУ на позицији руководиоца Збирке сликарства после 1945. У периоду од 1998. до 2000. Године ради и као кустос Салона МСУ, а од 2010. године и на пословима кустоса Галерије-легата Милице Зорић и

Родољуба Чолаковића. Године 2018. стекла је звање музејског саветника. Реализовала преко педесет изложби домаћих и иностраних уметника у изложбеним просторима Музеја, као и у другим излагачким просторима у земљи и региону. Између осталих аутор је следећих изложби: *Мариј Прегељ: документ истине*, Галерија-легат Милице Зорић и Родољуба Чолаковића (2016). Коаутор *Ретроспектива Мариј Прегељ*, Модерна галерија Љубљана (2017); *Из Легата Милице Зорић и Родољуба Чолаковића*, Галерија-легат Милице Зорић и Родољуба Чолаковића (2016); *Између лика и одраза*, Музеј савремене уметности (1997); *Ксенија Дивјак*, ретроспективна изложба, Музеј савремене уметности, (1995). Аутор је бројних текстова у каталозима и другим публикацијама, као и члан стручних жирија, савета и комисија. Члан је МДС као и АИСА.

Мирослав Карић (1975) дипломирао на Филозофском факултету у Београду, на катедри за историју уметности 2000. године. Од 2001. године је био на позицији секретара и кустоса у независној уметничкој асоцијацији Ремонт. Карић је био вишегодишњи уредник рубрике „Изложбе“ у београдском културном месечном водичу *Yellow Cab*. У професионалној биографији бележи ангажман на многим пројектима као сарадник, координатор, кустос и ПР. Од 2010. године Карић је у кустоском тиму пројектне иницијативе Фотодокументи и у организационом тиму Награде „Димитрије Башичевић Мангелос“. Члан је УЛУПУДС-а и Међународног удружења ликовних критичара АИСА. Добитник Награде Друштва историчара уметности Србије за најбољу ауторску изложбу у 2019. години. Од јануара 2020. ради као кустос у МСУ у Београду.